

Република Србија

Министарство пољопривреде и заштите животне средине

АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

SPROVOĐENJE PROTOKOLA O VODI I ZDRAVLJU U REPUBLICI SRBIJI – ANALIZA STANJA

(1) dr sci med Dragana Jovanović, (2) dr Nebojša Veljković, dipl.inž.građ.,
(3) dr Ljiljana Jovanović, (4) Aleksandra Savić, dipl.inž.građ.,
(5) Dušanka Stanojević, dipl.inž.teh.

dragana_jovanovic@batut.org.rs

Udruženje za tehnologiju vode i sanitarno inženjstvo Beograd
Association for Water Technology and Sanitary Engineering

Udruženje "Vodovodi Republike Srpske"
Association of Republika Srpska Waterworks
Udruženje vodovoda i kanalizacije Srbije i
Water Supply and Sewerage Association of Serbia

Pod pokroviteljstvom
under the auspices of
Skupštine grada Istočno Sarajevo i
City of East Sarajevo and

Privredne komore Srbije
Chamber of Commerce and Industry of Serbia

ORGANIZUJU
WILL HOST THE

Petnaestu međunarodnu konferenciju
Fifteenth international conference

VODOVODNI I KANALIZACIONI SISTEMI
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS

DRUGO OBAVEŠTENJE
SECOND ANNOUNCEMENT

Jahorina, Pale
27-29. maj 2015. godine / May 27th - 29th 2015

- (1) Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“;
- (2) Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine/Agencija za zaštitu životne sredine;
- (3) Ministarstvo zdravlja;
- (4) Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine/Republička direkcija za vode;
- (5) Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine.

Protokol o vodi i zdravlju je prvi međunarodni ugovor čiji je glavni cilj zaštita zdravlja ljudi i postizanje blagostanja boljim upravljanjem vodama uključujući zaštitu vodnih ekosistema, prevencijom, kontrolom i suzbijanjem bolesti povezanih sa vodom.

Regionalna kancelarija Svetske zdravstvene organizacije (SZO) za Evropu i Ekonomska komisija za Evropu pri Ujedinjenim Nacijama (UNECE) zajedno sprovode i koordiniši aktivnosti na njegovoj implementaciji. SZO se bavi njegovim zdravstvenim aspektom, dok je UNECE nadležna za legalni okvir i proceduralni aspekt.

Protokol je donesen i usvojen 1999. godine na Trećoj ministarskoj konferenciji o životnoj sredini i zdravlju u Londonu, gde su se sastale Ekonomska komisija za Evropu pri Ujedinjenim Nacijama i ministri zdravlja i zaštite životne sredine zemalja članica regionalne kancelarije Svetske zdravstvene organizacije za Evropu.

Protokol je bio otvoren za potpisivanje u Londonu 17. i 18. juna 1999. godine tokom Treće ministarske konferencije o životnoj sredini i zdravlju, a nakon toga u sedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku do 18. juna 2000. godine.

Republika Srbija je ratifikovala Protokol aprila 2013. godine, čime se složila, kao i ostale zemlje potpisnice, sa uspostavljanjem sveobuhvatnog nacionalnog i/ili lokalnog nadzora i sistema za rano upozoravanje u cilju prevencije i adekvatnog odgovora na bolesti povezane sa vodom.

Odredbe „Protokola o vodi i zdravlju“ primenjuju se na: površinske slatke vode, podzemne vode, estuare, priobalne vode koje se koriste za rekreaciju ili za uzgoj ribe u akvakulturi ili za uzgoj i ubiranje ljuskara, ograđene vode koje su generalno na raspolaganju za kupanje, vodu tokom zahvatanja, transporta, prečišćavanja ili isporuke, i otpadnu vodu tokom prikupljanja, transporta, prečišćavanja i ispuštanja ili ponovne upotrebe.

Nadležna ministarstva za poslove zdravlja, vodoprivrede i zaštite životne sredine, kao potpisnice ovog međunarodnog ugovora, preduzimaju sve odgovarajuće mere s ciljem prevencije, suzbijanja i smanjenja oboljenja vezanih za vodu u okviru integrisanih vodoprivrednih sistema kojima je cilj održivo korišćenje vodnih resursa, kvalitet vode u okolini koji ne ugrožava zdravlje ljudi, i zaštita vodnih ekosistema.

Shodno obavezi za implementacijom ovog ugovora, potpisan je međuministarski Sporazum o osnivanju *Zajedničkog tela radi preduzimanja zajedničkih mera i aktivnosti značajnih za sprovođenje Protokola o vodi i zdravlju.*

Zadatak zajedničkog tela je da sprovodi aktivnosti na implementaciji Protokola o vodi i zdravlju, kako na teritoriji Republike Srbije tako i prekograničnom i međunarodnom kontekstu, u cilju prevencije, suzbijanja i smanjenja oboljenja vezanih za vodu u okviru integrisanih vodoprivrednih sistema kojima je cilj održivo korišćenje vodenih resursa, kvalitet vode u okolini koji ne ugrožava zdravlje ljudi i zaštita vodenih ekosistema.

U svrhu postizanja cilja ovog protokola, *države koje su ga ratifikovale, preko svojih nadležnih organa i institucija,* moraju poraditi na ostvarenju ciljeva, koji se odnose na:

(a) pristup vodi za piće za svakoga;

(b) obezbeđenje sanitarnih mera za sve u okviru integralnih sistema upravljanja vodom usmerenih na održivo korišćenje vodenih resursa, kvalitet vode u okruženju koji ne ugrožava zdravlje ljudi, kao i zaštitu vodenih ekosistema.

U ove svrhe, svaka zemlja potpisnica ugovora mora uspostaviti i objaviti nacionalne i/ili lokalne ciljeve za standarde i nivoe učinka koje treba postići ili održavati radi visokog nivoa zaštite od oboljenja koja su povezana sa vodom.

Ovi ciljevi se periodično revidiraju uz preporuku učešća javnosti u okviru transparentnosti i pravednosti, i uzimanja u obzir ishoda njihovog učestvovanja.

U cilju realizacije ovih poslova *zajedničko telo*, koga čine predstavnici Ministarstva zdravlja, Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine i Instituta za javno zdravlje Srbije „Milan Jovanović Batut“, izradilo je studiju „*Sprovođenje Protokola o vodi i zdravlju u Republici Srbiji – analiza stanja*“.

Ova studija sadrži pregled stanja na osnovu poglavlja Protokola *PODRUČJE PRIMENE* i obuhvata kvalitet vode za piće, sanitarno tehničke uslove vodosnabdevanja i kanalisanja, održivo korišćenje vodnih resursa, kvalitet površinske i podzemne vode, zaštitu vodenih ekosistema, i informacioni sistem o vodnim resursima.

U poglavlju Protokola *CILJEVI I CILJANI DATUMI* definisano je šesnaest oblasti koje moraju biti uzete u obzir da bi se unapredio pristup vodi za piće za svakoga i obezbedile sanitarne mera za sve u okviru integralnih sistema upravljanja vodom.

U radu su prezentovana dva cilja, od ukupno šesnaest, koji su definisani i predloženi *nadležnim ministarstvima* na usvajanje i čine sastavni deo studije „*Sprovođenje Protokola o vodi i zdravlju u Republici Srbiji – analiza stanja*“.

Republic of Serbia
MINISTRY OF HEALTH
No: 500-01-541/2015-01
Date: April 20, 2015.
Belgrade

Republic of Serbia
MINISTRY OF AGRICULTURE AND
ENVIRONMENTAL PROTECTION
No: OM-00-691/2015-01
Date: 20.5.2015
Belgrade

**UNITED NATIONS ECONOMIC
COMMISSION FOR EUROPE
UNECE
Geneva, Palais des Nations
Mr. Sven Alkalaj, Executive Secretary**

Subject: Submission of National targets and target dates of the Republic of Serbia in respect of the Protocol on Water and Health

Dear Mr Alkalaj,

The Republic of Serbia has successfully finalized target setting process under the Protocol of Water and Health since its ratification in April 2013.

On behalf of the Ministry of Health and the Ministry of Agriculture and Environmental Protection of the Republic of Serbia, we have great pleasure to submit national targets and target dates of the Republic of Serbia, according to Article 6 paragraph 2 of the Protocol on Water and Health.

We avail ourself of the opportunity to extend to you the assurances of our highest consideration and esteem.

Sincerely Yours,

MINISTER OF HEALTH

Zlatibor Loncar, MD

MINISTER OF AGRICULTURE
AND ENVIRONMENTAL
PROTECTION

Prof. Snezana Bogosavljevic-Boskovic, PhD

Republic of Serbia
MINISTRY OF HEALTH
No: 500-01-541/2015-01
Date: April 20, 2015.
Belgrade

Republic of Serbia
MINISTRY OF AGRICULTURE AND
ENVIRONMENTAL PROTECTION
No: 011-00-691/2015-01
Date: 20. 5. 2015
Belgrade

WORLD HEALTH ORGANIZATION
Regional Office for Europe
8 Scherfigsvej DK-2100 Copenhagen, Denmark
Mrs. Zsuzsana Jakab, Regional Director

Subject: Submission of National targets and target dates of the Republic of Serbia in respect of the Protocol on Water and Health

Dear Ms Jakab,

The Republic of Serbia has successfully finalized target setting process under the Protocol of Water and Health since its ratification in April 2013.

On behalf of the Ministry of Health and the Ministry of Agriculture and Environmental Protection of the Republic of Serbia, we have great pleasure to submit national targets and target dates of the Republic of Serbia, according to Article 6 paragraph 2 of the Protocol on Water and Health.

We avail ourself of the opportunity to extend to you the assurances of our highest consideration and esteem.

Sincerely Yours,

MINISTER OF HEALTH

Zlatibor Loncar, MD

MINISTER OF AGRICULTURE
AND ENVIRONMENTAL
PROTECTION

Prof Snezana Bogosavljevic-Boskovic, PhD

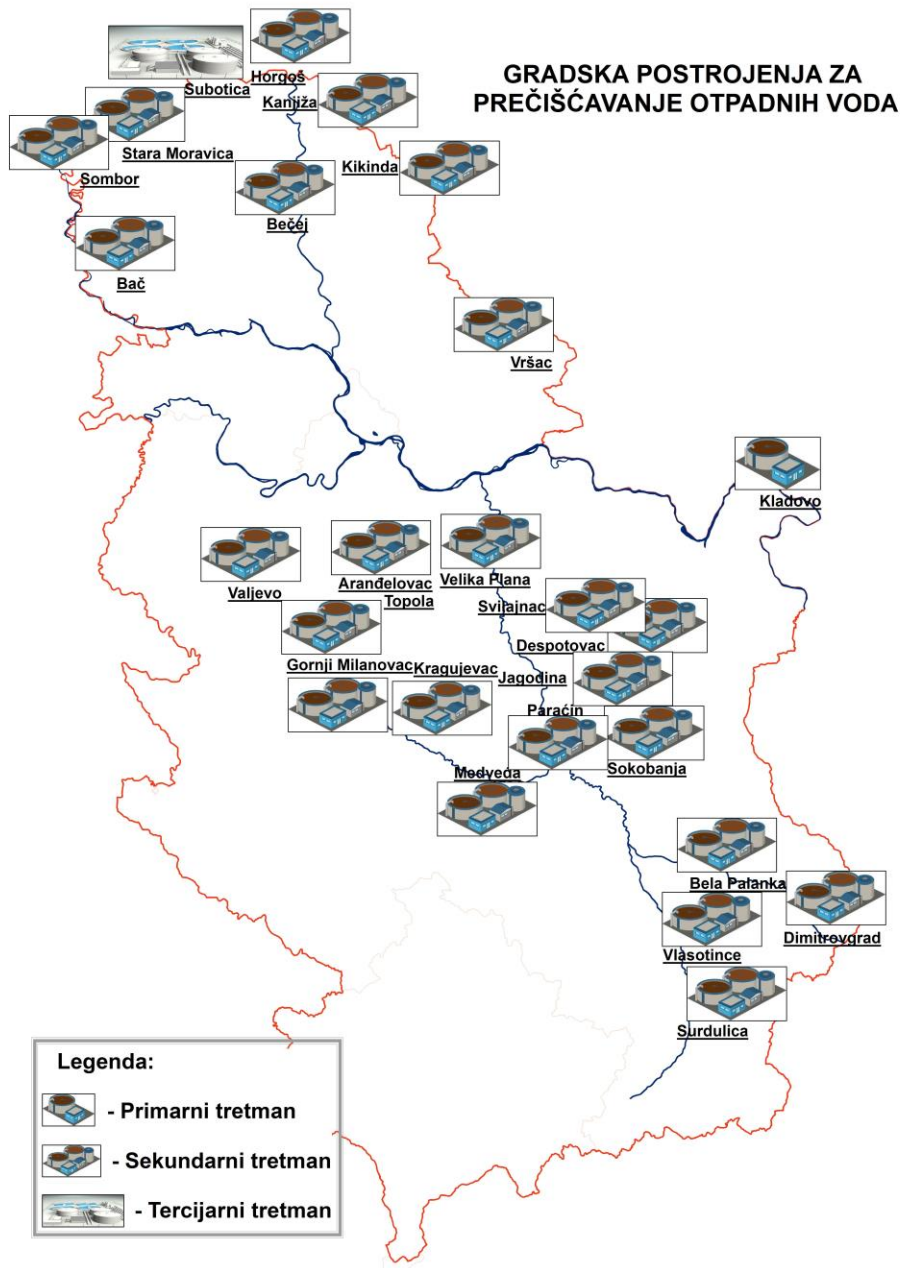

Protokol o vodi i zdravlju (član 6)	Postavljeni cilj	Datum za dostizanje cilja	Nadležni državni organ
(1)	(2)	(3)	(4)
6.2.a Kvalitet isporučene vode za piće, uzimajući u obzir Smernice Svetske zdravstvene organizacije (<i>Guidelines for drinking water quality, WHO</i>)	Usvajanje Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, usaglašenog sa direktivom EU 98/83/EC.	2016	Ministarstvo zdravlja, mreža instituta/zavoda za javno zdravlje Srbije
	Unapređenje prikupljanja podataka o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće iz redovnog monitoringa, uspostavljanjem informacionog sistema.	2015	
	Sprovođenje analize stanja (situacione analize) vodosnabdevanja u seoskim sredinama	2016	Ministarstvo zdravlja, mreža instituta/zavoda za javno zdravlje, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja I infrastructure

Protokol o vodi i zdravlju (član 6)	Postavljeni cilj	Datum za dostizanje cilja	Nadležni državni organ
(1)	(2)	(3)	(4)
6.2.a Kvalitet isporučene vode za piće, uzimajući u obzir Smernice Svetske zdravstvene organizacije (<i>Guidelines for drinking water quality, WHO</i>)	Sačinjavanje plana za unapređenje mikrobiološke I fizičko hemijske usaglašenosti vode za piće iz objekata za vodosnabdevanje u seoskim sredinama nakon sprovedene <i>situacione analize</i>	2017	Ministarstvo zdravlja mreža instituta/zavoda za javno zdravlje, lokalne samoupreve
	Prezentovanje <i>situacione analize</i> javnosti	2017	
	Predstavljanje plana za unapređenje mikrobiološke I fizičko hemijske usaglašenosti vode za piće iz objekata za vodosnabdevanje u seoskim sredinama	2017	
	Podizanje svesti u seoskim sredinama o značaju redovnog kontrolisanja zdravstvene ispravnosti vode za piće.	Na stalnoj osnovi	Ministarstvo zdravlja mreža instituta/zavoda za javno zdravlje

Protokol o vodi i zdravlju (član 6)	Postavljeni cilj	Datum za dostizanje cilja	Nadležni državni organ/lokalna samouprava
(1)	(2)	(3)	(4)
<p>6.2 (6) Kvalitet ispuštanja otpadne vode iz uređaja za prečišćavanje otpadne vode u vode koje su predmet ovog Protokola</p>	<p>1) Pravna lica, preduzetnici i fizička lica dužna su da svoje emisije usklade sa GVE zagađujućih materija u vode propisanih Uredba o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i rokovima za njihovo dostizanje (Sl. glasnik RS br. 67/11, 48/12), Član 19.</p>	<p>1) 31. decembra 2030. godine.</p>	<p>Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine</p>

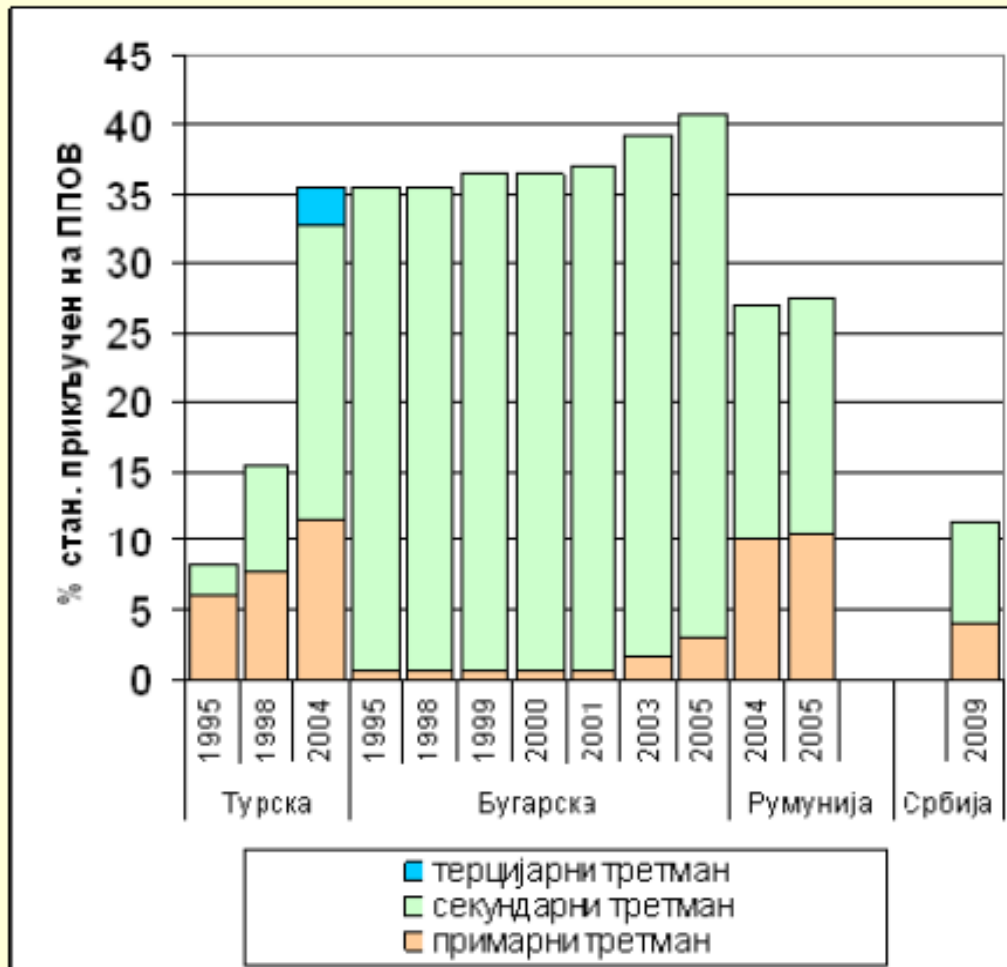
Protokol o vodi i zdravlju (član 6)	Postavljeni cilj	Datum za dostizanje cilja	Nadležni državni organ/lokalna samouprava
(1)	(2)	(3)	(4)
6.2 (6) Kvalitet ispuštanja otpadne vode iz uređaja za prečišćavanje otpadne vode u vode koje su predmet ovog Protokola	2) Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda iz aglomeracija sa opterećenjem većim od 2000 ekvivalent stanovnika (ES) uskladiće svoje GVE zagađujućih materija propisanih ovom Uredbom.	2) 31. decembra 2045. godine	Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine

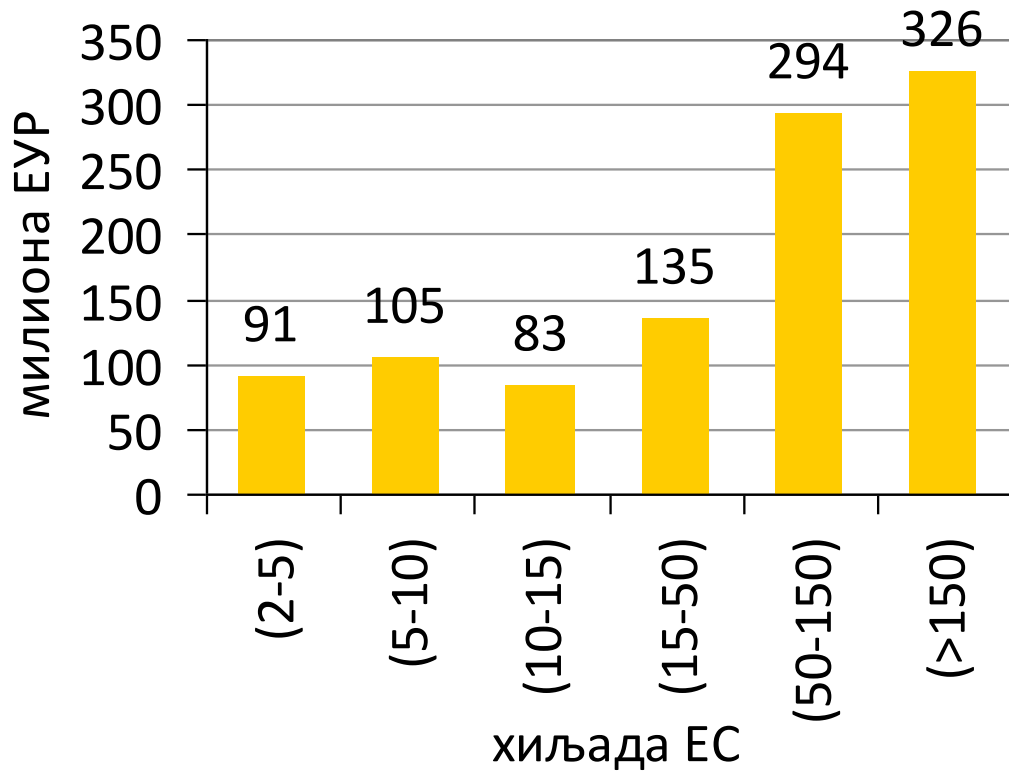
U proteklih nekoliko decenija u Srbiji je za prečišćavanje otpadnih voda u naseljima većim od 2.000 ekvivalentnih stanovnika (ES) izgrađeno nešto više od 50 gradskih postrojenja mada većina njih ne zadovoljava ni po kapacitetu ni po efikasnosti.

Procena je da samo oko 5% stanovništva obuhvaćeno tretmanom komunalnih otpadnih voda u skladu sa zahtevanim kriterijumima. Od izgrađenih postrojenja u funkciji je 26, od kojih samo 8 radi po projektnim kriterijumima, dok ostala rade sa efikasnošću daleko ispod projektovane.

ПРОЦЕНАТ СТАНОВНИКА (ОД УКУПНОГ БРОЈА) КОЈИ СУ ПРИКЉУЧЕНИ НА ПОСТРОЈЕЊА ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА

Najveći broj postrojenja se nalazi u okviru vodnog područja Morava. U Srbiji danas postoji 434 gradska sistema sa više od 2000 ES na koje se mogu odnositi na odredbe evropske Direktive za primenu postupka prečišćavanja komunalnih otpadnih voda (*Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning urban wastewater treatment*).

Necessary funds for the construction of Wastewater Treatment Plans in Serbia

Zaključak

Protokol o vodi i zdravlju i njegova ratifikacija i implementacija pokazao se, najvažnije, kao veoma dobar instrument za sagledavanje na nacionalnom nivou sveobuhvatne situacije vodosnabdevanja i kanalisanja i njenih nedostataka.